

The Holy See

II. JÁNOS PÁL PÁPA

HOMÍLIA

és könyörgések 2000. nagyböjtjének első vasárnapján

2000. március 12.

1. „Krisztus nevében kérünk titeket: engesztelődjete ki Istennel. Ő azt, aki nem ismerte a bűnt, bűnné tette értünk, hogy általa Isten igazságossága lehessünk.” (2Kor 5,20-21.) – Szent Pál e szavait az Egyház esztendőről esztendőre újra olvassa Hamvazószerdán, a nagyböjt kezdetén. Nagyböjtben az Egyház különlegesen akar egyesülni Krisztussal, aki a Szentlélek indítására messiási küldetésének megkezdése előtt visszavonult a pusztába, s ott negyven nap és negyven éjjel böjtölt (vö. Mk 1,12-13). E böjtölés végén megkísértette a Sátán, s ezt az eseményt a mai liturgiában Márk evangélista összefoglalóan mondta el. Máté és Lukács viszont részletesen elmondják Krisztus e harcát a pusztában és végleges győzelmét a kísértő fölött: „Takarodj, Sátán! Írva van: Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” (Mt 4,10) Az beszél így, „aki nem ismerte a bűnt” (2Kor 5,21), Jézus, „Isten Szentje” (Mk 1,24).

2. „Azt, aki nem ismerte a bűnt, Isten bűnné tette értünk” (2Kor 5,21). Az imént hallottuk a szentleckében az apostolnak ezt a megdöbbenő állítását. Mert mit is jelentenek e szavak? Paradoxonnak látszanak és azok is. Hogyan tehette Isten, aki maga a szentség, „bűnné” egyszülött Fiát, akit a világba küldött? És mégis, ezt olvassuk a 2. Korintusi levél idézett részében. Misztérium előtt állunk: első látásra zavarba ejtő, de a kinyilatkoztatásban világosan leírt misztérium előtt.

Már az ószövetségi Szentírásban Izaiás Könyve sugalmazott előrelátással beszél erről Jahve Szolgájának 4. énekében: „Mi mindnyájan, mint a juhok tévelyegtünk, ki-ki a maga útjára tért; az Úr az ő vállára rakta mindannyiunk gonoszságát” (53,6). Krisztus, a Szent, bár teljesen bűn nélküli, elfogadja, hogy magára vegye bűneinket, elfogadja, hogy megváltson minket; elfogadja, hogy neki róják föl a mi bűneinket, hogy teljesítse az Atyától kapott küldetést, aki – miként János evangélista írja – „úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne,

annak örök élete legyen.” (3,16)

3. Krisztus színe előtt, aki szeretetből magára vállalta gonoszságainkat, mindannyiunknak őszinte lelkiismeretvizsgálatot kell tartanunk. A Nagy Jubileum egyik jellegzetes mozzanata az, amit az „emlékezet megtisztításának” neveztem (*Incarnationis mysterium* 11.). Mint Péter utóda sürgettem, hogy „az Egyház az életszentségnek Urától kapott ajándékától megerősítve boruljon térdre Isten előtt az irgalmasság ezen évében, és kérjen bocsánatot gyermekei korábbi és jelenlegi bűneiért.” (Uo.) A mai nap, Nagyböjt első vasárnapja, megfelelő alkalomnak látszott számomra, hogy az Egyház lélekben összegyűlve Péter utóda körül, kérje az isteni bocsánatot az összes hívő bűneiért. Bocsássunk meg és kérjünk bocsánatot!

E fölhívás az egyházi közösségben elmélyült és termékeny visszhangra talált, minek eredményeként az elmúlt napokban közzé tették a Nemzetközi Teológiai Bizottság Emlékezés és kiengesztelődés: az Egyház és a múlt bűnei c. dokumentumát. Köszönetet mondok mindazoknak, akik részt vettek kidolgozásában. E dokumentum nagyon hasznos a hiteles bocsánatkérés helyes megértéséhez és megtételéhez. E bocsánatkérés a keresztényeknek mint a misztikus test tagjainak közösen viselt, objektív felelősségén alapszik, s a ma élő hívőket arra készíti, hogy a pontos történelmi és teológiai megkülönböztetés fényénél beismerjék mind saját bűneiket, mind a korábban élt keresztények bűneit. „A kötelék miatt, mely a titokzatos testben összekapcsol minket, mi magunk is hordozzuk az előttünk éltek bűneinek és tévedéseinek terhét, akkor is, ha tetteikért nincs személyes felelősségünk, és helyettük nem tudunk felelni a szíveket egyedül ismerő Isten ítélőszéke előtt.” (Uo.) Beismerni a múlt tévelygéseit, arra szolgál, hogy fölébredjen a lelkiismeretünk a jelen kompromisszumai érdekében, megnyitván mindenki számára a megtérés útját.

4. Bocsássunk meg és kérjünk bocsánatot! Miközben dicsőítjük Istent, aki irgalmas szeretetében az életszentség, a missziós buzgóság és a Krisztus iránti teljes odaadás teljesen csodálatos termését ajándékozta, nem mulaszthatjuk el annak beismerését, hogy bizonyos testvéreink hűtlenné lettek az Evangéliumhoz, különösen a második évezredben. Bocsánatot kérünk a keresztények között létrejött megosztásokért; az erőszakért, mellyel egyes keresztények az igazság szolgálatában alkalmaztak; a bizalmatlanságért és ellenségeskedésért, amit olykor más vallások követőivel szemben tanúsítottak.

Méginkább megvalljuk keresztény felelősségünket a mai bajokért. Az ateizmus, a vallásos közömbösség, a szekularizmus, az etikai relativizmus, az élethez való jog megsértései, a sok ország szegénysége iránti közöny láttán elkerülhetetlenül föl kell tennünk a kérdést: mennyiben vagyunk felelősek ezekért?

Mindazért, amivel ki-ki a saját magatartásával felelős e bajokért, és hozzájárult az Egyház arcának eltorzulásához, alázatosan bocsánatot kérünk.

Ugyanakkor, miközben megvalljuk a saját bűneinket, megbocsátjuk mások ellenünk elkövetett bűneit. A történelem folyamán a keresztények számtalanszor szenvedtek elnyomást, hatalmaskodást, üldözéseket a hitük miatt. Miként e visszaélések áldozatai megbocsátottak, úgy megbocsátunk mi is. A mai és a mindenkori Egyház kötelességének érzi, hogy e szomorú események emlékezetét megtisztítsa a harag és a bosszú minden indulatától. A Jubileum így mindenki számára az Evangéliumhoz való mélységes megtérés kedvező alkalmá lesz. Ha bocsánatot nyerünk Istentől, abból természetesen fakad a testvéreknek való megbocsátás és kölcsönös kiengesztelődés kötelezettsége.

5. De mit is jelent számunkra a „kiengesztelődés” szó? Pontos tartalmának és értékének megismeréséhez előbb meg kell gondolnunk a megoszlás és elszakadás lehetőségét. Az ember ugyanis az egyetlen teremtmény a földön, aki képes közösségre lépni Teremtőjével, de ugyancsak ő az egyetlen, aki el tud szakadni tőle. Sajnos, valóban oly sokszor távolodik el Istentől!

Szerencsére sokan a tékozló fiúhoz hasonlóan – aki Lukács evangéliumának elbeszélése szerint (vö. 15,13), miután elhagyta az atya házat és eltékozolta örökségét, nyomorúságra jutott – számot vetnek azzal, mit veszítettek (vö. 15,13-17). S ekkor elhatározzák a visszatérést: „Fölkelek és atyámhoz megyek, és mondom majd neki: Atyám vétettem...” (15,18)

Isten, akit a példabeszédbeli atya oly jól képvisel, minden hozzá megtérő fiát befogadja. Krisztus közvetítésével fogadja be, akiben a bűnös újra „igazzá” válhat Isten igazságossága szerint. Azért fogadja be, mert örök Fiát a mi javunkra bűnné tette. Így tehát egyedül Krisztus által válhatunk Isten igazságosságává (vö. 2Kor 5,21).

6. „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda.” Íme, ez a megtérés misztériumának összefoglalása! Nagyon mélyen számot kell vetnünk annak a nagy ajándéknak az értékével, melyet az Atya Krisztusban adott nekünk. Lelki szemünk előtt meg kell jelennie Krisztusnak – a vérrel verítkező Krisztusnak, a megostorozott, tövissel koronázott, kereszthordozó, s végül megfeszített Krisztusnak. Krisztus magára vállalta az összes ember bűneinek súlyát, a mi bűneink súlyát, hogy üdvözítő áldozatának erejéből kiengesztelődhessünk Istennel.

Ma megjelenik előttünk tanúként a Tarsuszi Saul, aki Szent Pállá lett: ő egészen egyedülálló módon tapasztalta meg a damaszkuszi úton a kereszt erejét. A Föltámadott hatalmának teljes ragyogásában jelent meg neki: „Saul, Saul, miért üldözöl engem? ... Ki vagy, Uram? ... Én vagyok Jézus, akit te üldözöl!” (ApCsel 9,4-5.) Pál, aki ilyen erővel tapasztalta meg Krisztus keresztségének erejét, ma sürgető kéréssel fordul hozzánk: „Buzdítunk titeket, ne vegyétek hiába Isten kegyelmét.” Azt a kegyelmet – hangsúlyozza Szent Pál –, melyet maga Isten ajánl föl, aki ma így szól hozzánk: „a kellő időben meghallgatlak, és az üdvösség napján segítek rajtad.” (2Kor 6,1-2)

Mária a megbocsátás Anyja, segítsen minket befogadni a Jubileum által bőségesen fölkínált

megbocsátás kegyelmét. Adja meg, hogy e Szentév nagybőjtje minden hívő és minden istenkereső ember számára a kedvező alkalom, a kiengesztelődés és az üdvösség ideje legyen! Ámen.

Egyetemes könyörgés

Szentatya:

Testvéreim, bizalommal kérjük Istent, a mi Atyánkat, aki irgalmas és együttérző, lassú a haragra és nagy a szeretetben és a hűségben, hogy fogadja el népe bűnbánatát, mellyel alázattal megvallja saját bűneit, és legyen hozzánk irgalmas.

1. Általános bűnvallomás

Előimádkozó:

Könyörögjünk, hogy bűnvallomásunkat és bűnbánatunkat a Szentlélek indítsa, töredelmünk őszinte és mély legyen, és alázattal szemlélve a múlt bűneit, emlékezetünk igazán megtisztuljon, és elinduljunk az igazi megtérés útján.

A Szentatya:

Úristen, a te zárandok Egyházadnak, melyet Fiad vérében mindig megszentelsz, minden időben vannak szent életű tagjai, s ugyanakkor olyanok is, akik engedetlenül megtagadják hitüket és az Evangéliumot. Te, aki hűtlenségünk idején is hűséges maradsz, bocsásd meg vétkeinket, és add, hogy hiteles tanúid legyünk az emberek között. Krisztus, a mi Urunk által.

2. Az igazság szolgálatában elkövetett bűnök megvallása

Előimádkozó:

Könyörögjünk, hogy mindegyikünk követni tudja a szelíd és alázatos szívű Úr Jézust, beismerve, hogy a hit és az erkölcs nevében olykor egyházi emberek is nem-evangéliumi módszereket alkalmaztak, jóllehet az igazságot akarták megvédeni.

A Szentatya:

Urunk, minden ember Istene, a történelem bizonyos korszakaiban a keresztények olykor engedtek a türelmetlenség módszereinek, nem követték a szeretet nagy parancsát, s így eltorzították Jegyesed, az Egyház arcát. Légy irgalmas bűnös gyermekeidhez és fogadd el elhatározásunkat, hogy az igazságot a szeretet édességével akarjuk keresni és előmozdítani, tudván, hogy az igazság csak a saját erejével érvényesül. Krisztus, a mi Urunk által.

3. A Krisztus Testének egysége ellen elkövetett bűnök megvallása

Előimádkozó:

Könyörögjünk, hogy a Krisztus Testének egységét megbontó és a testvéri szeretetet sértő bűnök

beismerése egyengesse az utat az összes keresztények kiengesztelődése és egysége felé.

A Szentatya:

Irgalmas Atyánk, Fiad szenvedésének előestéjén imádkozott a benne hívők egységéért, ők azonban akaratával ellenkezve szembefordultak és megoszlottak egymás között, s kölcsönösen elítélték és támadták egymást. Nagyon kérjük bocsánatodat, és esedezünk a bűnbánó szív ajándékáért, hogy az összes keresztények Veled és egymással kiengesztelődve egy testben és egy lélekben örömmel élhessék meg a teljes közösséget. Krisztus, a mi Urunk által.

4. Az Izraellel kapcsolatos bűnök megvallása

Előimádkozó:

Könyörögjünk, hogy Izrael népének a történelem során elszenvedett fájdalmairól megemlékezvén, a keresztények be tudják ismerni a közülük nem kevesek által a szövetség és az áldás népe ellen elkövetett bűnöket, és így megtisztíthassák a szívüket.

A Szentatya:

Atyáink Istene, te kiválasztottad Ábrahámot és nemzetségét, hogy elvigye Nevedet a nemzetek közé. Mélységesen fájlaljuk mindazok magatartását, akik a történelem folyamán fájdalmat okoztak a gyermekeidnek, és bocsánatot kérve tőled, elkötelezzük magunkat a hiteles testvériségre a szövetség népével. Krisztus, a mi Urunk által.

5. A szeretet, a béke, a népek jogai, a kultúrák és vallások tisztelete ellen elkövetett bűnök megvallása

Előimádkozó:

Könyörögjünk, hogy Jézust, a mi Urunkat és Békénket szemlélve a keresztények bánkódni tudjanak azon szavaik és tetteik miatt, melyeket olykor a gőg, a gyűlölet, az uralkodási vágy, a más vallásúak, a gyengébb társadalmi csoportok, például emigránsok és cigányok iránti ellenségeskedés vezérelt.

A Szentatya:

Istenünk, aki a világ Ura és minden ember Atyja vagy, Fiad által arra tanítottál, hogy szeressük az ellenéget, tegyünk jót a bennünket gyűlölőkkel és imádkozzunk üldözőinkért. Sokszor azonban a keresztények megtagadták az evangéliumot és az erő logikáját követve megsértették a népek és csoportok jogait azáltal, hogy lebecsülték kultúrájukat és vallási hagyományait. Légy türelmes és irgalmas irántunk, és bocsáss meg nekünk. Krisztus, a mi Urunk által!

6. A nők méltóságát és az emberi nem egységét sértő bűnök megvallása

Előimádkozó:

Könyörögjünk mindazokért, akiket bántás ért emberi méltóságukban, s akiknek jogait lábbal tiporták; könyörögjünk a nagyon sokszor megalázott és mellőzött nőkért, és ismerjük be a hallgatóságos egyetértés különböző formáit, melyek által a keresztények is vétkessé váltak.

A Szentatya:

Úr Isten, Atyánk, te az embert, a férfit és a nőt, a magad képére és hasonlatosságára teremtetted, és akartad a népek különbözőségét az emberi család egységében; gyermekeid egyenlőségét azonban olykor nem ismerték el, és a keresztények vétkessé váltak a mellőzés és a kizárás magatartásában azáltal, hogy egyetértettek a faji és etnikai alapon történő diszkriminációkkal. Bocsáss meg és add a kegyelmet, hogy a sebeket, melyek a bűn következtében ma is jelen vannak közösségedben, úgy tudjuk gyógyítani, hogy valamennyien gyermekeidnek érezzük magunkat. Krisztus, a mi Urunk által.

7. A személy alapvető jogai ellen elkövetett bűnök megvallása

Előimádkozó:

Könyörögjünk a világon élő minden emberért, különösen a kiskorúakért, akik visszaélések áldozatai, a szegényekért, a mellőzöttekért, az utolsókért; könyörögjünk a leginkább védtelenekért, az anyaméhben megölt vagy kísérleti célokra használt magzatokért, mert ezáltal a tudomány kínálta lehetőségekkel visszaélnék és rosszra használják a tudományt.

A Szentatya:

Istenünk, Atyánk, aki mindig meghallod a szegények kiáltását, hányszor nem ismertek föl Téged a keresztények sem az éhezőben, a szomjazóban, a ruhátlanban, az üldözöttben, a fogságban lévőben, s azokban, akik főként létük első szakaszában képtelenek az önvédelemre! Mindazok helyett, akik jogtalanságokat követtek el a gazdagságban és a hatalomban bízva, és megvetve a számodra különösen kedves „kicsinyeket”, bocsánatot kérünk Tőled: irgalmazz nekünk és fogadd el bűnbánatunkat. Krisztus, a mi Urunk által!

Zárókönyörgés

Ó irgalmas Atyánk, a te Fiad, Jézus Krisztus, élők és holtak bírója az első eljövétel alázatában megváltotta az emberiséget a bűntől, és dicsőséges visszatértekor számon fog kérni minden bűnt. Irgalmazz atyáinknak, testvéreinknek és nekünk, a te szolgálóidnak, akik a Szentlélek indítására teljes szívvel bánva bűneinket megtérünk Hozzád, és bocsásd meg bűneinket. Krisztus, a mi Urunk által! Ámen.

A Szentatya a bűnbánat és imádás jeleként átölelte és megcsókolta a feszületet.

© Copyright 2000 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana